

**TENDENSER I 3 KLYNGER
I SØNDERJYLLAND**

APRIL 2004

Sønderjylland

Tendenser i 3 klynger i Sønderjylland

Formålet med analysen er at beskrive 3 sønderjyske erhvervsklynger

I denne analyse ser vi nærmere på 3 erhvervsklynger i Sønderjylland. På Amtets hjemmeside kan man bl.a. læse om klyngerne, at "*Sønderjylland har nogle erhvervsmæssige styrkeområder med et særligt udviklingspotentiale, som er vigtige for en god erhvervsmæssig udvikling: Det drejer sig især om kompetencer inden for aluminium i Vestsønderjylland, informationsteknologi og elektronik i Sønderborgområdet samt transport og logistik i Grænseregion Syd*".¹

I analysen belyses beskæftigelsesudviklingen og de anvendte kompetencer inden for branchen i det omfang det er muligt. Herigennem fås et billede af status og perspektiver for "klyngen", og dermed også et billede af nogle af de regionale styrker og udfordringer.

Et arbejdsmarked unde pres

Det sønderjyske arbejdsmarked har gennem de senere år været under et stigende pres som følge af strukturelle og konjunkturrelle udviklingstendenser i regionen.

En svag økonomisk vækst, mange varslinger og omfordeling/omprioritering af de offentlige opgaver har medført store fald i beskæftigelsen inden for en lang række brancher i regionen.

Erhvervsklyngernes rolle

Spørgsmålet er om regionens erhvervsklynger, der også markedsføres som styrkepositioner har kompenseret for disse tab, og om den arbejdskraft, som bliver overflødig som følge af udviklingen, vil kunne finde beskæftigelse inden for andre områder.

Viden er vejen frem

En af de store regionale udfordringer er, at minimere de negative effekter af øget internationalisering/konkurrence, der betyder, at store grupper på et fremtidigt arbejdsmarked vil have svært ved at klare sig. Svaret er en satsning på vidensintensive brancher, hvor regionen har

¹ Også omtalt af formanden for URS (UdviklingsRåd Sønderjylland) Amtsborgmester Carl Holst på URS' årsmøde 19. april.

*Arbejdsmarkeds-
politikken kan også
spille en rolle.*

konkurrencefordele i forhold til andre regioner som følge af et højere videnindhold i produkter/ydelser. Det kræver en højt kvalificeret arbejdsstyrke på mange niveauer. Her kan arbejdsmarkedspolitikken spille en rolle ved at sikre at den ledige del af arbejdsstyrken har kvalifikationer, der også efterspørges på fremtidens arbejdsmarked.

Hvad er en erhvervsklynge?

Klyngebegrebet er på ingen måde nyt. Helt tilbage i 1920 beskrev Alfred Marshall begrebet og pegede bl.a. på, at klynger skaber positive effekter på en række områder. Bl.a. har virksomhederne inden for en klynge fordel af, at være placeret tæt på en række virksomheder med lignende profiler.

Han pegede bl.a. på at der er 3 forhold som karakteriserer en klynge af virksomheder:

- 1) der skabes synergieffekter som følge af den viden der naturligt genereres mellem virksomhederne,
- 2) der vil være en struktur af underleverandører og serviceenheder fra andre brancher som understøtter klyngen,
- 3) omkring en klynge vil der være arbejdskraft med specialiserede kvalifikationer.

Samlet set kan en klynge f.eks. beskrives på følgende måde:

"A geographically bounded concentration of similar, related or complementary businesses, with active channels for business transactions, communications and dialogue, that share specialised infrastructure, labour markets and services, and face common opportunities and threats".²

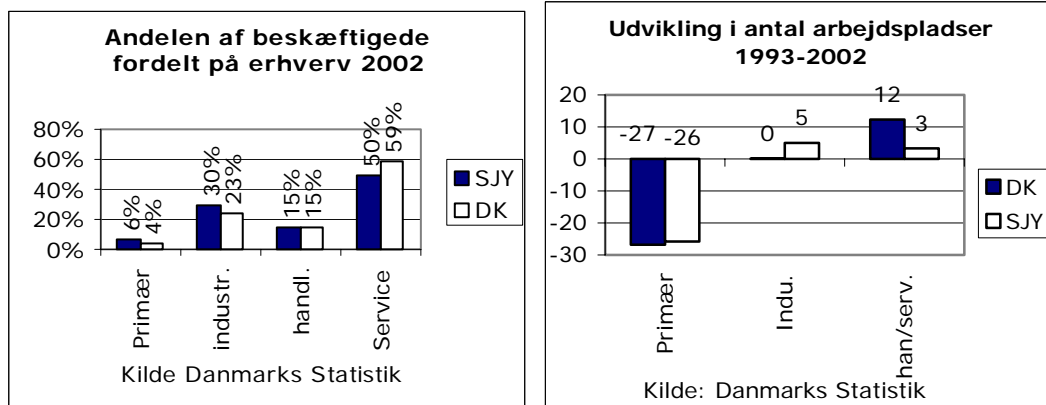
Sønderjyske klynger

Ser man overordnet på den sønderjyske erhvervsstruktur viser den på en gang regionens styrke og svaghed.

En af de regionale styrker er, at regionen har en betydelig industriel sektor,

² Rosenfeld, S (1995) Overachievers: Business Clusters that Work, Regional Technology Strategies Inc.

som dog gennem de senere år har mistet mange arbejdspladser. Serviceerhvervene fylder mindre end på landsplan og væksten er ikke så markant. Det kan på længere sigt være et problem for Sønderjylland, at serviceerhvervet, som ellers typisk har store vækstrater ikke kan karakteriseres som en styrke i regionen, da det er vigtigt for klyngerne, at der er et veludbygget serviceerhverv omkring dem.

Som det ses er udviklingen i antal arbejdspladser siden 1993 meget forskellig: Mens der har været størst fremgang inden for industri i Sønderjylland, er det service der dominerer på landsplan.

Klyngen inden for mekatronik i Sønderborgområdet

I Sønderborgområdet er der gennem de seneste år opstået en klynge inden for mekatronik. Det fremgår bl.a. af Sønderborg-områdets fælles hjemmeside: *"I forhold til andre regioner i Danmark er højteknologiske brancher stærkt repræsenteret i Sønderborg-området. Uddannelsesniveauet er højt, forskningsmiljøet intenst og arbejdsmiljøet internationalt. Mange af virksomhederne har det meste af verden som deres markeds- og arbejdsplads.*

Sønderborg-området markerer sig i dag som en af Danmarks mest betydningsfulde klynger indenfor Mechatronics industrien.³ De mange teknologi-tunge virksomheder har været med til at skabe den markante

³ Mekatronik er samspillet mellem mekanik, elektronik og reguleringsteknik med det formål at fremstille brugervenlige produkter. Læs mere på <http://www.studieguide.sdu.dk/studier/index.php?uid=77>

*vækst og dynamik, vi ser i området. Og udviklingen er ikke tilfældig. Den naturlige grobund for væksten har været Ingeniørhøjskolen i Sønderborg - det nuværende Syddansk Universitet samt Danmarks største industrivirksomhed, Danfoss A/S."*⁴

Ud over de mange virksomheder i branchen i Sønderborg, er der også etableret et diplomingeniørstudie inden for mekatronik på Syddansk Universitet i Sønderborg. Der blev i 2002 etableret en non-profit, erhvervsdrivende fond med navnet Center for Softwareinnovation (CSI), "*der skal styrke samarbejdet mellem industri og universitet i det syd- og sønderjyske. Centret støttes af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Forskning, Sønderjyllands amt og Sønderborg kommune*".⁵

Det er ikke muligt umiddelbart at få data, der kan beskrive mekatronik-klyngen hverken i Danmarks Statistik eller i f.eks. Købmandsstanden. Vi har derfor været nødt til at foretage en meget overordnet beskrivelse af klyngen på baggrund af data om elektronikvirksomheder fra Købmandsstandens Oplysningsbureau og på baggrund af data om beskæftigelsen i jern- og metalvirksomheder fra Danmarks Statistik.

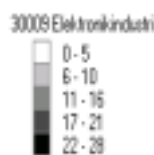
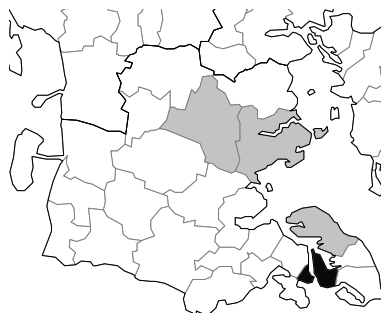
Ifølge Købmandsstandens Oplysningsbureaus database er der primo 2004 167 elektronikvirksomheder i Sønderjylland. En opgørelse fra Danmarks Statistik viser endvidere, at et flertal af disse virksomheder er placeret i Sønderborg kommune.

Elektronikvirksomheder er især lokaliseret i Sønderborg Kommune

Vi vil herunder sammenligne beskæftigelsesudviklingen med kompetencerne inden for branchen i henholdsvis hele landet, Sønderjylland og Sønderborg Kommune.

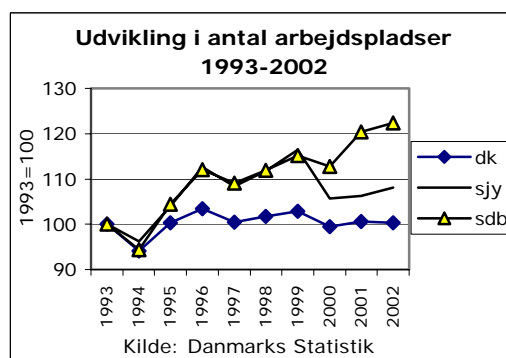
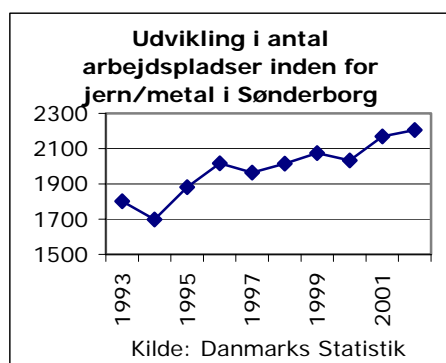
⁴ http://www.sonderborg-omraadet.dk/vis_temp2.asp?id=4&menu=3

⁵ Læs mere på Centerets hjemmeside på <http://www.cfsi.dk>

Antal arbejdssteder inden for elektronik opgjort af Danmarks Statistik 2001

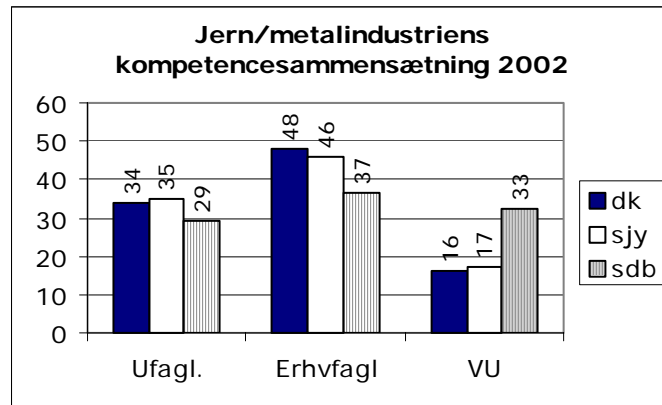
Siden 1993 har jern- og metalindustrien i Sønderjylland været præget af meget store beskæftigelsesmæssige udsving. Strukturændringer og vigende konjunkturer har påvirket beskæftigelsen. I den sammenhæng er det interessant at beskæftigelsesudviklingen i Sønderborg set over hele perioden har været positiv.

Siden 1993 er antallet af arbejdspladser inden for jern og metal i Sønderborg vokset fra 1.800 til omkring 2.200 – en stigning på omkring 400 svarende til 22%. I samme periode er beskæftigelsen for hele landet uændret, mens den har været stigende i Sønderjylland med 8%.

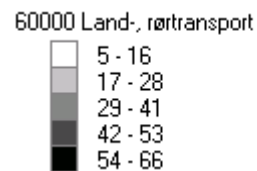
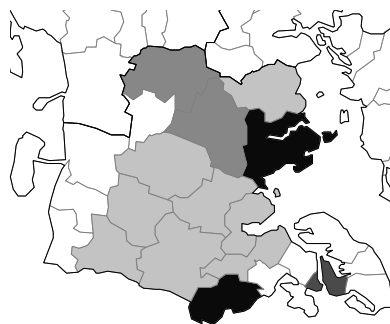
Kompetencerne spiller en rolle

Det er ikke muligt i denne analyse at dokumentere, at kompetencerne er forklaringen på den positive beskæftigelsesmæssige udvikling i Sønderborg. Men tallene herunder viser, at arbejdskraften i Sønderborg er højt kvalificeret. 33% har således en videregående uddannelse, mens niveauet er det halve for Sønderjylland og landet som helhed.

Klyngen inden for transport

"Transporterhvervet har traditionelt haft stor betydning for beskæftigelsen i Sønderjyllands Amt. Årsagen hertil er først og fremmest regionens geografiske placering som gateway til Europa. Det er derfor naturligt, at meget gods til og fra Danmark transporteres via Sønderjylland. Behovet for håndtering af godset i grænseregionen forklarer koncentrationen af transportvirksomheder i Sønderjylland - der i dag fremstår som centret for international landtransport."⁶

Antal arbejdssteder inden for transport i Sønderjylland i 2001 ifølge Danmarks Statistik.

Der er gennem tiderne gennemført en række analyser, som peger på områdets stærke position, men også de udfordringer der er forude, hvis positionen skal bevares.

⁶ Institut for Transportstudier, "Den Kompetente Transportvirksomhed", 1999.

I 2003 gennemførte Institut for Transportstudier en profilanalyse af Padborg Transport- og Logistikcenter, der bl.a. sammenfatter status og perspektiver for branchen på følgende måde:⁷

- der er mange transport- herunder speditivsvirksomheder
- mange selskaber med hovedsæde eller filial i Padborg
- de fleste virksomheder har mellem 15 og 99 ansatte
- virksomhedssammensætningen er karakteriseret ved stor dynamik og fleksibilitet
- virksomhedernes ejerskabsformer er under forandring – internationale netværk og alliancer
- der sker en øget internationalisering af virksomhedernes organisationer: udenlandske virksomheder etablerer filialer, danske etablerer sig i udlandet
- Padborgs særlige styrkepositioner er:
 - Partload ferskvarer og stykgods
 - Stor kapacitet i frysehuse
 - Call-centre i forhold til det tyske marked
 - Service-udbud:
 - værksteder, kølelastbiler, køleanlæg, leje og salg af materiel
 - fortoldning, toldoplagering, veterinærkontrol mm.
 - cafeterier, overnatning, brusekabiner osv.

Institut for Transportstudier vurderer i rapporten, at Padborg i de kommende år vil kunne fastholde og udvikle sine særlige styrkepositioner. Instituttet vurderer også at der som følge af effektivisering og internationalisering vil ske et fortsat fald i beskæftigelsen både i transporterhverv og i serviceerhverv, grundet effektivisering og udflagning.

Blandt udfordringerne for erhvervet peger instituttet bl.a. på

- Den skæve aldersfordeling
- Udvikling af den eksisterende arbejdsstyrke
- Tiltrækning af unge til erhvervet

Instituttet peger bl.a. på følgende strategier, der kan bidrage til at

⁷ Teksten består af citater/uddrag fra "Padborg Transport- og Logistikcenter, Profilanalyse og udviklingspotentialer", Institut for Transportstudier og Padborg Udviklingscenter, 2003

fastholde og styrke udviklingen:

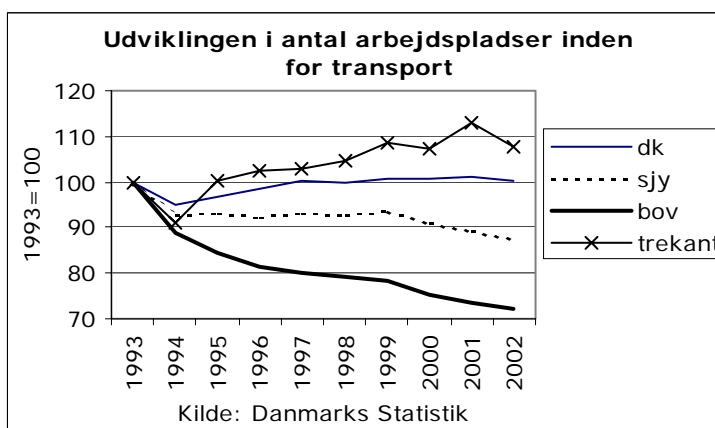
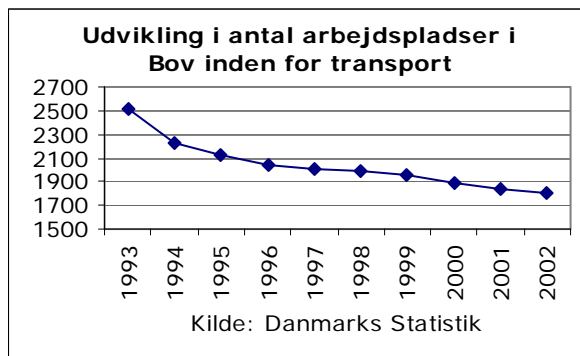
- Uddannelse af den eksisterende arbejdsstyrke – den strukturelle udfordring i form af en stigende andel ældre kræver en særlig indsats
- Tiltrækning af unge
- International transportuddannelse
- Internationalt transportarbejdsmarked i regionen

*Vigende
beskæftigelses-
udvikling*

Antallet af arbejdspladser i Padborgområdet inden for transport har siden 1993 været vigende. Der var forud for etableringen af Det Indre Marked en stor frygt for at bortfaldet af toldklaring mm. ville betyde massive afskedigelser og bortfald af et helt erhverv, men sådan gik det ikke.⁸ I 1998 kunne det således konstateres, at *"75 procent af dansk erhvervslivs eksport og 61 procent af importen - med en stigende tendens - ruller gennem Padborg og giver mere end rigeligt at bestille til de 3000 medarbejdere i byens transportsektor og til de foreløbig 150 transportvirksomheder samt 58 servicevirksomheder, som har etableret sig på transportcentrets 3,5 millioner kvadratmeter i grænsebyen."*

Men omstillingen til de nye tider har kunnet aflæses på antallet af arbejdspladser. Antallet af beskæftigede inden for transport faldt fra 1993 til 2002 fra 2.509 til 1.809 – et fald på 28% svarende til 702 arbejdspladser. I samme periode faldt antallet af arbejdspladser i hele Bov Kommune med 851 arbejdspladser. Samtidig er antallet af virksomheder inden for transportbranchen faldet fra 157 til 135. Det vil sige at der gennemsnitligt set bliver færre men større enheder i branchen.

⁸ Jf. bl.a. <http://www.europa-kommissionen.dk/presse/europa/europa16/europa588/>

Antallet af arbejdspladser f.eks. på landsplan eller i trekantområdet inden for det samlede transporterhverv er i samme periode uændret eller steget.

Padborgområdets meget internationalt orienterede branche har i samme periode måttet omstillet sig til en ny markedssituation med øget konkurrence og koncentration inden for erhvervet.

Udflagning spiller en rolle

Som anført vurderer Institut for Transportstudier, at udflagning inden for branchen ikke blot i dag men også i fremtiden vil spille en rolle.⁹

Instituttet vurderer, at der aktuelt er virksomheder inden for branchen i Padborg som flytter aktiviteter syd for grænsen. Endvidere har Instituttet gennemført flere trafiktællinger ved grænsen, der viser et stigende antal

⁹ Er også blevet fremført af andre i branchen bl.a. Vicedirektør Bent Holm Jørgensen og afdelingsleder Poul Bruun, International Transport Danmark (ITD), Artikel fra Logistik Horisont Nr. 5 - maj 2000 - 26 årgang

lastbiler på tyske nummerplader.

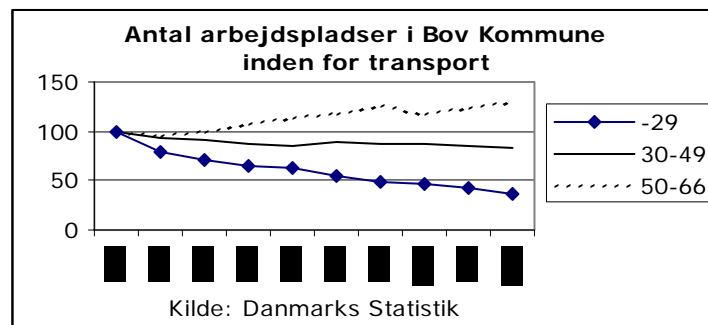
I forbindelse med udflagning spiller en række faktorer en rolle. Det omfatter bl.a. at

- der har været stor usikkerhed omkring indførelsen af en tysk vejskat – Mauten – der vil påføre udenlandske lastvogne ekstraudgifter i forhold til tyske.¹⁰
- Sociale forsikringsforhold
- Løn

Disse forhold har i en række tilfælde været udslagsgivende i forhold til udflagning af arbejdspladser. Et enkelt revisionselskab vurderer således, at som en samlet økonomisk betragtning kan der være en gevinst ved at udflage til Tyskland. Der er dog stor forskel fra virksomhed til virksomhed, og det er ikke altid, at der er en fordel ved at gøre det.¹¹

De unge udgør en stadig mindre andel af de beskæftigede

Tilbagegangen i beskæftigelsen inden for transport i Padborg-området har betydet, at der er færre unge ansat i erhvervet grundet manglende nyrekruttering.

Antallet af arbejdspladser er faldet med 63% siden 1993, hvor der var 950 arbejdspladser for unge under 30 år. Til gengæld er der i dag langt flere på 50 år og ældre som er ansat i transportvirksomhederne. Dette kan ses som en naturlig følge af den demografiske udvikling. Der er således i dag 400

¹⁰ Fra 1. januar 2005 indføres angiveligt en elektronisk opkrævet vejskat for lastbiler over 12 tons. Læs mere på www.itd.dk

¹¹ Baseret på interview med Lars Eriksen, DanRevision, Flensborg. Læs mere på www.danrevision.com

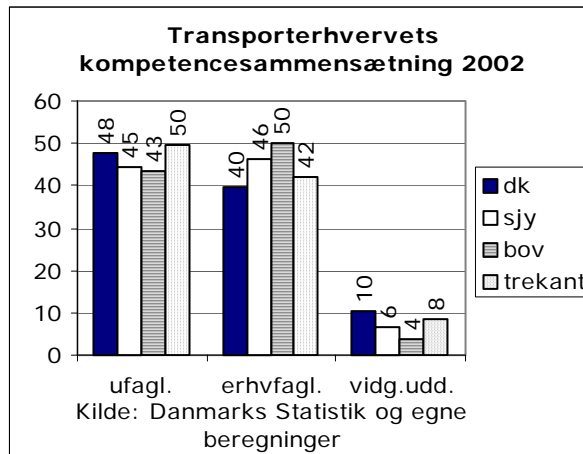
arbejdspladser mod 309 i 1993 for denne aldersgruppe.

Padborg har samlet set et relativt højt kompetenceniveau sammenlignet med andre steder i landet, og det er gennem tidligere undersøgelser dokumenteret, at der er stigende fokus på kompetencernes betydning for branchen.

En af Padborgs styrker er, at der er relativt mange med en faglært uddannelse, og at branchen ansætter flere akademikere end tidligere.

De nyeste data om kompetenceniveauet viser dog, at det fortsat en svaghed, at der er så relativt få medarbejdere med en videregående uddannelse.

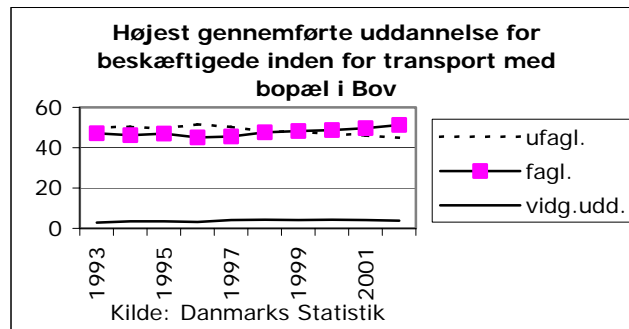
Flere med uddannelse i Padborg end på landsplan, men færre med videregående uddannelse

I den forbindelse er det en oplagt mulighed for virksomhederne i Padborgområdet at udnytte muligheden for at rekruttere kandidater fra logistikstudiet ved Handelshøjskolen i Flensburg.¹²

Set over perioden 1993 til 2002 er uddannelsesniveaueet stigende i området:

¹² Læs mere om studiet i Beschaffung, Verkehr & Logistik på Fachhochschule Flensburgs hjemmeside: <http://www.wi.fh-flensburg.de/bwl/index.htm>

Institut for Transportstudier konstaterede i en undersøgelse fra 1999, at *"det er kendetegnende for en stor del af sønderjyske virksomheder, at de ikke fokuserer på vigtigheden af medarbejdernes videreuddannelse. Virksomhederne tilkendegiver desuden, at de har en ret kortsigtet planlægningshorisont med hensyn til opkvalificeringen af medarbejdernes kvalifikationer. Samtidigt har kun godt 20 procent af virksomhederne formuleret en uddannelsespolitik."*¹³

Instituttet konkluderede ligeledes i rapporten, at *"I det nye samfund baserer konkurrencen sig i høj grad på virksomhedens kompetencer og medarbejdernes kvalifikationer. Kompetencer og kvalifikationer vurderes at være meget væsentlige forudsætninger for virksomhedernes fremtidige konkurrenceevne - kompetence og kvalifikation er nøglen til at forblive på markedet."*

Kompetencerne afgørende for erhvervets fremtid

Siden 1999 er meget forandret. Ifølge Institut for Transportstudier er virksomhederne i dag meget mere bevidste om kompetencernes betydning for virksomhedernes muligheder fremover, og branchen står i dag godt rustet til fremtiden. Der har været gennemført en række efteruddannelsesprojekter i transportvirksomhederne med succes, og der er i dag placeret mange spidskompetencer i Padborg-området. Det er dog også fortsat vurderingen, at virksomhederne bør satse endnu mere på efteruddannelse og rekruttering af nye talenter til virksomhederne.¹⁴

¹³ "Den kompetente transportvirksomhed", Institut for Transportstudier, 1999

¹⁴ Interview 14. april 2004 med Lars Dagnæs, Institut for Transportstudier

¹⁵ "Transportkorridorer, Facts og udviklingstendenser", Nordisk Transportpolitisk Netværk, Januar 2004. Nordisk Transportpolitisk Netværk (NTN) er et regionalt samarbejde om transport, som lægger navn til "NTN-korridoren". Korridoren dækker transportsystemerne i det sydvestlige Norge, Vestsverige, Vestdanmark samt Schleswig-Holstein.

Instituttet konkluderer således i en rapport fra 2004, at *"adgang til og udnyttelse af ny viden er derfor en vigtig kilde til udviklingen af transportlogistikken. Her spiller uddannelse en vigtig rolle, det gælder uddannelse af nye unge medarbejdere i virksomhederne, og i mindst lige så høj grad udvikling af de eksisterende medarbejdere gennem efteruddannelse. De regionale rammebetingelser er således vigtige for udviklingen af regionens transporterhverv."*¹⁵

Initiativer for at styrke kompetenceudviklingen i branchen

I lyset af de store udfordringer som langt hen ad vejen hænger sammen med kompetencerne i erhvervet er der taget en lang række initiativer med fokus på at styrke branchen fremover.

- Etablering af et grænseoverskridende Logistikkompetencecenter Flensburg-Padborg. En række aktører herunder Institut for Transportstudier og Fachhochschule Flensburg er gået i samarbejde for at etablere et center der bl.a. skal fremme logistiksamarbejdet i grænseregionen og bidrage til at opbygge og udvikle området som et logistikknudepunkt. Blandt de aktiviteter centeret vil arbejde med er grænseoverskridende efteruddannelsesstilbud herunder også på akademisk niveau.
- UdviklingsRåd Sønderjylland har i forbindelse med visionsprojektet – "Sønderjylland - det vil vi" sat fokus på 4 temaer, hvoraf det ene er "Sønderjylland – regionen med de gode forbindelser". Der er nedsat en temagrube, der bl.a. skal formulere en vision samt komme med forslag til konkrete handlinger i forhold til at udnytte det udviklingspotentiale regionen har inden for transport og logistik i forhold til at skabe vækst i regionen.
- *Danmarks Transport Akademi er en netværksorganisation, hvor aktørerne formidler de resultater, der etableres i netværket. Vi er brobyggere, der forbinder viden, kompetencer og uddannelser for alle transportformer indenfor godstransport på tværs af forsknings-, uddannelses- og rådgivningsinstitutioner. Vi er med til at skabe og formidle samarbejde mellem virksomheder og organisationer samt alle relevante aktører indenfor uddannelses-*

og forskningsverdenen.¹⁶

Klyngen inden for Aluminium i Vestsønderjylland

I Vestsønderjylland er der over en 30-årig periode etableret en aluminiumklynge bestående af en række førende virksomheder på verdensplan inden for området f.eks. Hydrovirksomhederne. I dag består denne klynge af i alt 14 virksomheder i Sønderjylland.¹⁷

Ud over de specialiserede virksomheder inden for aluminium er der også i Vestsønderjylland etableret et videncenter til fremme af den praktiske anvendelse af aluminium. AluCluster blev etableret i 1999 og er lokaliseret i Løgumkloster Kommune.

På centerets hjemmeside kan man bl.a. læse: *"På baggrund af den store koncentration af aluminium forarbejdende virksomheder på Vesteregnet blev der af Vestsønderjyllands ErhvervsKnudepunkt i foråret 1999 taget initiativ til etablering af forprojektet "AluCluster", som bl.a. har haft til opgave at undersøge mulighederne og behovet for et videns- og kompetencecenter indenfor praktisk anvendelse af aluminium. Derudover har såvel nationale samt internationale undersøgelser vist, at den markante stigning i industriens anvendelse af aluminium ikke blev fuldt op indenfor videns- og teknologioverførsel. Der eksisterede således et vidensgab imellem efterspørgsel og udbud, hvorefter man indså, at et videns- og kompetencecenter var en nødvendighed for at styrke de regionale samt lokale aluminiums virksomheder."*¹⁸

AluClusters medarbejdere rådgiver om brugen af aluminium og har som et hovedformål at fastholde, udvikle og etablere arbejdspladser inden for aluminium. Centeret tilbyder f.eks. også kurser, der skal udbrede kendskabet til og brugen af aluminium.

¹⁶ <http://www.transportakademi.dk>, Udviklingsarbejdet i Danmarks Transport Akademi er finansieret af Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Århus Amt, Vejle Amt og Sønderjyllands Amt. Danmarks Transport Akademi startede 1. marts 2003.

¹⁷ Købmandsstandens Oplysningsbureau, primo 2004

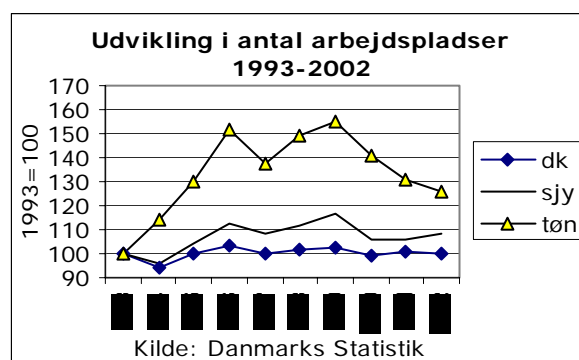
¹⁸ Læs mere på AluClusters hjemmeside: <http://www.alucluster.com>

I en rapport til Arbejdsmarkedsrådet i 2000 kunne Alucluster opgøre, at der på det tidspunkt var omkring 1.400 beskæftigede inden for aluminiumindustrien i Sønderjylland.¹⁹

Arbejdsmarkedsrådet har aktivt støttet kompetenceudviklingen inden for erhvervet gennem projektet 'AluKompetencer'. I løbet af projektet blev ca. 1.000 medarbejdere efteruddannet målrettet mod denne industri. Disse medarbejdere blev erstattet af ledige i perioden.

Projektets resultat var et samlet kompetenceløft af den samlede arbejdsstyrke i området. Projektet blev gennemført fra april 2001 til november 2002. Efterfølgende er projektet blevet fulgt op af projektet AluVækst.

Tønder har mange aluminiumarbejdspladser. Bl.a. har Hydrokoncernen 6 virksomheder i Sønderjylland heraf de 5 i Tønder.²⁰ Da vi ikke er adgang til beskæftigelsesdata inden for aluminiumindustrien belyses udviklingen ved hjælp af data for den samlede jern- og metalindustri. I den forbindelse skal man være opmærksom på at beskæftigelsesudviklingen i Tønder har været præget af betydelige ændringer, som ikke alene relaterer sig til udviklingen i aluminiumindustrien.

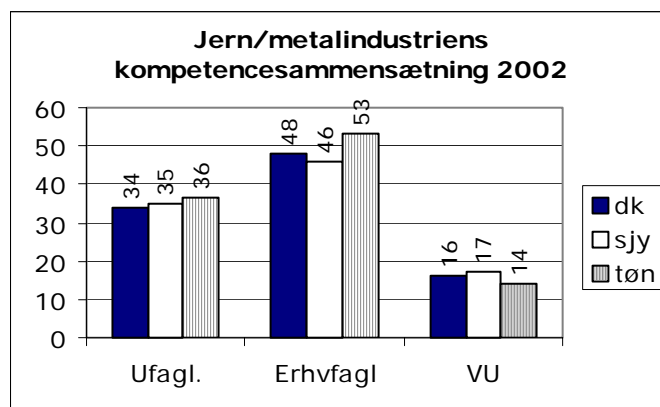

Tønder har op gennem 1990erne været præget af stor fremgang inden for jern- og metalindustrien, men siden 1999 har beskæftigelsen været vigende. I 2002 var der godt 900 arbejdspladser inden for området.

¹⁹ "Arbejdskraften set i relation til Aluminiumindustrien på Vesteregnen", AluCluster, 2000

²⁰ Læs mere på <http://www.hydro.com>

Jern- og metalvirksomhederne i Tønder har relativt mange medarbejdere med en erhvervsfaglig uddannelse, hvorimod der er lidt færre med videregående uddannelse.

Erhvervsmæssige perspektiver

Ovenstående gennemgang viser, at regionen har nogle erhvervsmæssige styrkeområder, som også i fremtiden vil præge udviklingen. Både virksomheder og øvrige aktører med tilknytning til brancherne er klar over, at overlevelse på længere sigt hænger nøje sammen med evnen til at bevare og udvikle de kompetencer, der er til rådighed på arbejdsmarkedet.

Gennemgangen viser også, at Sønderjylland står over for en række udfordringer som kan sammenfattes i et såkaldt SWOT-skema.²¹ Skemaet viser de styrker og svagheder samt muligheder og trusler Sønderjylland står overfor:

²¹ SWOT står for strengths (styrker), weaknesses (svagheder), opportunities (muligheder) og threats (trusler).

Styrker Regionen har erhvervsklynger under udvikling. 1. Elektronik (mekatronik) 2. Transport 3. Aluminium Regionens virksomheder satser på kompetencer (videnskabsmæssigt forspring)	Svagheder • Støtteerhverv/strukturer (dvs. serviceerhverv) halter efter i Sønderjylland. • Der er fortsat et relativt lavt uddannelsesniveau. Mange med helt basale mangler f.eks. at læse, stave og regne. • Mangel på højtuddannede øges de kommende år. • Regionen underforsynet med offentlig service f.eks. Uddannelsesinstitutioner. • Fraflytning fører til Braindrain.
Muligheder • Sats på klyngerne • Erhvervsstrategi med fokus på at tiltrække nye virksomheder • Tiltræk kompetencer udefra	Trusler • Konkurrence fra lavtlønsområder intensiveres. • Viden forsvinder fra regionen, da mange unge flytter væk. • Regionen er et udkantsområde.

Arbejdsmarkedspolitiske perspektiver

Analysen tegner også en række arbejdsmarkedspolitiske perspektiver, som bør være fokuspunkter fremover:

- Samarbejde mellem virksomheder, erhvervsfremmeaktører, AF og uddannelsesinstitutioner om støtte til erhvervsudvikling, kompetencer og rekruttering
- På arbejdsmarkedsområdet: Dialog om behovet for arbejdskraft og kvalifikationer – nu og på sigt. Initiativer for at op/omkvalificere arbejdskraften til fremtidige behov, f.eks. gennem jobrotation og voksenlærlingeforløb